

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

ในการศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชามะม่วงผงสำเร็จ ในอำเภอเมือง เชียงใหม่ ประกอบด้วยขอบเขตการศึกษาและขอบเขตประชากร วิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล และระยะเวลาในการศึกษาดังนี้

3.1 ขอบเขตการศึกษาและขอบเขตประชากร

ขอบเขตของเนื้อหา

เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชามะม่วงผงสำเร็จ ในอำเภอเมือง เชียงใหม่ ในด้านความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็น และแนวโน้มพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชามะม่วงผงสำเร็จ

ขอบเขตของประชากร

กลุ่มประชากรที่ศึกษาคือ ประชากรในอำเภอเมือง เชียงใหม่ ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่เคยดื่มผลิตภัณฑ์ชา มีความคุ้นเคยหรือเคยดื่มชาผงสำเร็จ และเคยบริโภคชามะม่วง

ขนาดของตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาคือ 125 โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบใช้วิจารณญาณ (Judgment sampling) (คิวกุทท์ พงศกรรังศิลป์, 2547) คือกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริโภคที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่รู้จักและคุ้นเคยกับผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มชา และมีความคุ้นเคยกับการบริโภคชามะม่วง โดยได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณ (Zikmund, 2003)

$$n = Z^2 p(1 - p) / E^2$$

กำหนดให้ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 Z = ค่ามาตรฐานเมื่อมีการกระจายแบบโค้งปกติ เมื่อพิจารณาที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่ามาตรฐานมีค่าเท่ากับ 1.96
 p = ค่าประมาณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสอบถามผู้บริโภคว่าเคยดื่มเครื่องดื่มชาและมีการบริโภคมะม่วงในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมาหรือไม่ จำนวน 30 คน พบว่าผู้บริโภคที่ดื่มชาในระยะเวลา 1 เดือนมีจำนวน 24 คน และไม่ได้ดื่มชา มีจำนวน 6 คน ดังนั้นสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เคยดื่มชาในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมาเท่ากับ $26 / 30 = 0.8$
 E = ค่าความคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับได้ในการคาดประมาณระหว่างสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างกับสัดส่วนของประชากรจริง ซึ่งกำหนดไว้ที่ร้อยละ 7 หรือ 0.07

สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= Z^2 p(1 - p) / E^2 \\ &= (1.96)^2 (0.8) (1 - 0.8) / (0.07)^2 \\ &= 125.44 \text{ (ประมาณ 125 คน)} \end{aligned}$$

3.2 วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่งคือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บข้อมูลโดยทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการทดสอบชิม (Consumer test) โดยมีวิธีการดังนี้

- ทำการทดลองแจกแบบสอบถามจำนวน 10 ชุด เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแบบสอบถาม จากนั้นจึงทำการแจกแบบสอบถามจริงจำนวน 125 ชุด แก่ผู้บริโภคที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่ดื่มเครื่องดื่มชาในช่วงระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมาและสามารถบริโภคมะม่วงได้ในการแจกแบบสอบถามใช้ระยะเวลา 4 สัปดาห์ โดยทำการแจกแบบสอบถามในบริเวณสวนสาธารณะหนองบวหาดจังหวัดเชียงใหม่ และสวนสุขภาพ จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งในการทดลองแจกแบบสอบถาม และการแจกแบบสอบถามจริง

- การเก็บข้อมูลเริ่มจากผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบในส่วนของข้อมูลทั่วไป แล้วตามด้วยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ขามะม่วงผงสำเร็จ จากนั้นจึงมีการตอบแบบสอบถามในส่วนความรู้ความเข้าใจ และความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์

- นำตัวอย่างขามะม่วงที่ชงเตรียมไว้แล้วแจก ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทดสอบชิมผลิตภัณฑ์เพื่อทดสอบความชอบ การยอมรับ แนวโน้มการตัดสินใจซื้อ และแนวโน้มพฤติกรรมการบริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ขามะม่วงผงสำเร็จ โดยทำการทดสอบทางประสาทสัมผัสจากตัวอย่างที่เตรียมไว้ โดยให้ผู้บริโภคทำการทดสอบทางประสาทสัมผัสกับผลิตภัณฑ์ โดยวิธีการวัดความชอบที่มีต่อผลิตภัณฑ์จะใช้ 9 – point hedonic scale โดยในการแจกตัวอย่างให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามจะรินขามะม่วงในถ้วยชิมขนาด 20 มิลลิลิตร

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลหนังสือ วารสาร เอกสารที่เกี่ยวข้องและข้อมูลที่ค้นคว้า ทางระบบเครือข่ายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ซึ่งมีโครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพระดับการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ขามะม่วงผงสำเร็จ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนย่อย ได้แก่ ข้อมูลด้านความรู้และความเข้าใจต่อผลิตภัณฑ์ขามะม่วง ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ขามะม่วงผงสำเร็จ การทดสอบผลิตภัณฑ์ขามะม่วงทางประสาทสัมผัส และแนวโน้มพฤติกรรมการบริโภคขามะม่วงผงสำเร็จ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม จะนำมาทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติสำหรับเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และสถิติอ้างอิง (Inferential statistics) ได้แก่ Independent-Sample T Test, Chi – square และ One – way ANOVA (พิชิต, 2548)

เกณฑ์การตัดสินด้านความรู้และความเข้าใจจากการตอบแบบสอบถาม แบ่งระดับความรู้และความเข้าใจออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2540)

ระดับคะแนน (จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดคิดเป็น 100%)	ความหมาย
80.01 – 100.00	มีความเข้าใจมากที่สุด
60.01 – 80.00	มีความเข้าใจมาก
40.01 – 60.00	มีความเข้าใจปานกลาง
20.01 – 40.00	มีความเข้าใจน้อย
0.01 – 20.00	มีความเข้าใจน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็นใช้ Likert scales (นราศรี ไวนิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี, 2538) วัดระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชามะม่วงผงสำเร็จของผู้บริโภค

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
เฉยๆ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

เกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ยในแต่ละระดับของความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชามะม่วงผงสำเร็จของผู้บริโภค

ค่าเฉลี่ย	จัดอยู่ในระดับ
4.50 – 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.50 – 4.49	เห็นด้วย
2.50 – 3.49	เฉยๆ
1.50 – 2.49	ไม่เห็นด้วย
0.00 – 1.49	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เกณฑ์การให้คะแนนระดับความชอบของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชามะม่วงผงสำเร็จที่ทำการทดสอบทางประสาทสัมผัสจะใช้ระดับคะแนนความชอบของ Hedonic scales ซึ่งแบ่งคะแนนออกเป็น 9 ระดับ (ศิริกาญจน์ ก้อนสมบัติ, 2547) ดังนี้

ระดับความชอบ	คะแนน
ชอบมากที่สุด	9
ชอบมาก	8
ชอบปานกลาง	7
ชอบเล็กน้อย	6
บอกไม่ได้ว่าชอบหรือไม่ชอบ	5
ไม่ชอบเล็กน้อย	4
ไม่ชอบปานกลาง	3
ไม่ชอบมาก	2
ไม่ชอบมากที่สุด	1

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยในแต่ละระดับมีดังนี้

ค่าเฉลี่ย	จัดอยู่ในระดับ
8.50 – 9.00	ชอบมากที่สุด
7.50 – 8.49	ชอบมาก
6.50 – 7.49	ชอบปานกลาง
5.50 – 6.49	ชอบเล็กน้อย
4.50 – 5.49	บอกไม่ได้ว่าชอบหรือไม่ชอบ
3.50 – 4.49	ไม่ชอบเล็กน้อย
2.50 – 3.49	ไม่ชอบปานกลาง
1.50 – 2.49	ไม่ชอบมาก
1.00 – 1.49	ไม่ชอบมากที่สุด

3.5 ระยะเวลาในการศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชามะม่วงผงสำเร็จ ใน
อำเภอเมือง เชียงใหม่ ใช้เวลาประมาณ 12 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2550 ถึง
เดือนพฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved